

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2012 (12.12)
(OR. en)**

17630/12

**AGRI 861
AGRIORG 209
WTO 396**

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για το Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	10 Δεκεμβρίου 2012
Αποδέκτης:	κ. Uwe CORSEPIUS, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2012) 737 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σύμφωνα με το άρθρο 184 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά την πείρα που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του αμπελοοινικού τομέα του 2008

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο της Επιτροπής - COM(2012) 737 final.

σνημμ.: COM(2012) 737 final

Βρυξέλλες, 10.12.2012
COM(2012) 737 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σύμφωνα με το άρθρο 184 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του
Συμβουλίου όσον αφορά την πείρα που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της
μεταρρύθμισης του αμπελοοινικού τομέα του 2008**

{SWD(2012) 415 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 184 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά την πείρα που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του αμπελοοινικού τομέα του 2008

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεταρρύθμιση της ΚΟΑ οίνου που εγκρίθηκε το 2008¹ και ενσωματώθηκε στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου² της 22ας Οκτωβρίου 2007 (εφεξής «ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ») αποσκοπεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των οινοπαραγωγών της ΕΕ. Σχεδιάστηκε ως διαδικασία δύο σταδίων. Το πρώτο στάδιο ήταν απαραίτητο για να επιτευχθεί η ισορροπία της αγοράς μέσω της προοδευτικής άρσης των μέτρων παρέμβασης στην αγορά, που συνοδευόταν από το καθεστώς εκρίζωσης τριετούς διάρκειας, ενώ το δεύτερο στάδιο, από το 2012, εστιάζει σε εργαλεία για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των οινοπαραγωγών της ΕΕ, όπως είναι η αναδιάρθρωση και η μετατροπή των αμπελώνων, οι επενδύσεις και η προώθηση σε τρίτες χώρες. Αυτά τα μέτρα αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης μέσω του εθνικού προγράμματος στήριξης (ΕΠΣ). Επιπλέον, τα νέα κανονιστικά μέτρα για τις οινολογικές πρακτικές, την ποιότητα και την επισήμανση έχουν εναρμονιστεί, επικαιροποιηθεί και απλοποιηθεί με σκοπό να καταστούν περισσότερο προσανατολισμένα στις ανάγκες της αγοράς και των καταναλωτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 184 παράγραφος 8 του ενιαίου κανονισμού ΚΟΑ, «η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση πριν από το τέλος του 2012 σχετικά με τον αμπελοοινικό τομέα, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που έχει αποκτηθεί με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης.» Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση εστιάζεται στα τρία πρώτα έτη της εφαρμογής της μεταρρύθμισης, ειδικότερα σε ό,τι αφορά το καθεστώς εκρίζωσης και τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο εθνικό πρόγραμμα στήριξης. Επίσης, αναλύει τον αντίκτυπο της νέας πολιτικής για την ποιότητα και τους νέους κανόνες για τη σήμανση του οίνου και τις οινολογικές πρακτικές. Αναλύονται επίσης οι τάσεις της αμπελοοινικής αγοράς στην ΕΕ από το 2007, μετά την έγκριση της μεταρρύθμισης.

Η έκθεση βασίζεται στις ανακοινώσεις που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, στην έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του μέτρου για την προώθηση στις αγορές τρίτων χωρών³, στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου⁴, στην εξωτερική αξιολόγηση του COGEA με θέμα τη μεταρρύθμιση του αμπελοοινικού τομέα και σε εσωτερικές αναλύσεις που βασίζονται σε επίσημα στατιστικά στοιχεία.

¹ ΕΕ L 148 της 6.6.2008, σ. 1.

² ΕΕ L 299 της 16.11.2007, σ. 1.

³ COM(2011) 774 τελικό.

⁴ ΕΕ C 167 της 13.6.2012, σ. 17

Επειδή η παρούσα έκθεση εστιάζει στην εφαρμογή της μεταρρύθμισης μεταξύ 2008 και 2012, δεν εξετάζει το ζήτημα της λήξης της μεταβατικής απαγόρευσης των δικαιωμάτων φύτευσης, που αποφασίστηκε το 1999. Η μεταρρύθμιση δεν επέφερε αλλαγές, αλλά μόνο ανέβαλε τη λήξη αυτής της απαγόρευσης. Ωστόσο, λόγω των σοβαρών ανησυχιών που εξέφρασαν ορισμένα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συστάθηκε ομάδα υψηλού επιπέδου για τα δικαιώματα φύτευσης αμπέλων με στόχο την έκδοση έκθεσης έως το τέλος του 2012.

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η κατάσταση της αμπελοοινικής αγοράς στην ΕΕ μπορεί να χαρακτηριστεί κατά τα τελευταία έτη από τους ακόλουθους παράγοντες: μείωση της ενωσιακής παραγωγής οίνου, μείωση της κατανάλωσης οίνου στην ΕΕ και αύξηση των εξαγωγών οίνου σε τρίτες χώρες που υπερβαίνει σημαντικά την αύξηση των εισαγωγών οίνου.

Το καθαρό αποτέλεσμα είναι η μείωση των αποθεμάτων που οδηγεί σε αύξηση της τιμής του οίνου, ιδίως κατά την τελευταία διετία. Επιτεύχθηκε η ισορροπία της αγοράς, αν και ορισμένα μέτρα στήριξης της αγοράς όπως η στήριξη για την απόσταξη πόσιμης αλκοόλης και για τη χρήση συμπυκνωμένου γλεύκους καταργήθηκαν σταδιακά.

2.1. Εφοδιασμός

Η συνολική παραγωγή οίνου και γλεύκους στην ΕΕ μειώθηκε σταδιακά από 186 εκατ. εκατόλιτρα το 2006-2007 σε 163 εκατ. εκατόλιτρα το 2011-2012. Η μείωση αυτή εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από τη μείωση των αμπελουργικών εκτάσεων της ΕΕ (-370 000 εκτάρια μεταξύ 2006 και 2011 (-10% των συνολικών εκτάσεων)), που εν μέρει υποστηρίχθηκε (44%) από το καθεστώς εκρίζωσης. Λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς μια μέση ενωσιακή απόδοση 50 hl ανά εκτάριο, οι σημερινές αμπελουργικές εκτάσεις της ΕΕ (περίπου 3,3 εκατομ. εκτάρια) παράγουν κατά μέσο όρο 165 εκατ. hl οίνου, πολύ κοντά στην πραγματική συνολική παραγωγή του 2011-2012. Η αναδιάρθρωση και η μετατροπή πάνω από 150 000 εκταρίων κατά τα τελευταία έτη δεν έχει οδηγήσει σε γενική αύξηση των αποδόσεων σε επίπεδο ΕΕ, αλλά στην παραγωγή υψηλότερης ποιότητας οίνου ή/και σε μείωση του κόστους ανά μονάδα προϊόντος.

Το 2011-2012, η παραγωγή 163 εκατ. hl οίνου και γλεύκους κατανέμεται ως εξής: 103 εκατ. hl (63%) οίνων ΠΟΠ/ΠΓΕ, 5 εκατ. hl (2%) μονοποικιλιακών οίνων, 51 εκατ. hl (31%) άλλων οίνων χωρίς γεωγραφική ένδειξη και 7 εκατ. hl (4%) χυμού σταφυλιών. Η Γαλλία και η Ιταλία παραμένουν τα μεγαλύτερα κράτη μέλη οινοπαραγωγής της ΕΕ το 2011-2012 (51 και 45 εκατ. hl, αντίστοιχα), και ακολουθούν η Ισπανία (37 εκατ. hl), η Γερμανία (9 εκατ. hl) και η Πορτογαλία (5,6 εκατ. hl).

Η παραγωγή «μονοποικιλιακών οίνων» που δεν επιτρεπόταν πριν από τη μεταρρύθμιση, αντιπροσωπεύει σήμερα το 2% της συνολικής παραγωγής, ενώ οι οίνοι με ΠΓΕ αναφέρουν επίσης, όλο και περισσότερο, στην ετικέτα τους την ένδειξη της/των ποικιλίας/ποικιλιών αμπέλου. Ωστόσο, όσον αφορά τους οίνους χαμηλής και μεσαίας ποιότητας, η ανάπτυξη των μονοποικιλιακών οίνων στην ΕΕ φαίνεται να μην ακολουθεί τις καταναλωτικές τάσεις σε πολλές τρίτες χώρες και σε χώρες της ΕΕ χωρίς παραγωγή, περισσότερο προσανατολισμένες προς την κατανάλωση μονοποικιλιακών οίνων και λιγότερο προς τους οίνους ΠΟΠ/ΠΓΕ.

2.2. Ζήτηση στην ΕΕ

Η κατανάλωση οίνων στην ΕΕ μειώθηκε από σχεδόν 140 εκατ. hl το 2006-2007 σε λίγο πάνω από 135 εκατ. hl για την περίοδο 2010-2011, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις. Ωστόσο, η εν λόγω τάση δεν είναι ενιαία. Η κατανάλωση οίνου (κατά κεφαλήν και συνολική) μειώνεται στα βασικά κράτη μέλη οινοπαραγωγής της Νότιας Ευρώπης, ενώ αυξάνεται στα κράτη μέλη της Βόρειας Ευρώπης. Όπως προαναφέρθηκε, οι χώρες αυτές είναι περισσότερο προσανατολισμένες προς τους οίνους που φέρουν εμπορικό σήμα ή τους μονοποικιλιακούς

οίνους, αντί των οίνων ΠΟΠ/ΠΓΕ. Μια άλλη σχετική εξέλιξη είναι η αυξανόμενη ζήτηση για οίνους χύμα, λόγω του χαμηλότερου κόστους μεταφοράς.

Το σύνολο των βιομηχανικών χρήσεων του οίνου στην ΕΕ (π.χ. απόσταξη πόσιμης αλκοόλης, απόσταξη υποπροϊόντων, απόσταξη κρίσης κ.λπ.) έχει επίσης μειωθεί από περίπου 33 εκατ. hl το 2006-2007 σε λίγο περισσότερο από 26 εκατ. hl το 2009-2010 (-7 εκατ. hl (-21%)), κυρίως λόγω της μείωσης των επιδοτούμενων αποστάξεων στην ΕΕ. Οι βιομηχανικές χρήσεις του οίνου κατά τα επόμενα έτη μπορούν να εκτιμηθούν σε 13 εκατ. hl που αποστάζονται προς πόσιμη αλκοόλη για τη βιομηχανία αλκοολούχων ποτών, σε 5-6 εκατ. hl που αποστάζονται προς αλκοόλη για την παραγωγή ενέργειας ή άλλους σκοπούς (συμπεριλαμβανομένης της αλκοόλης που προκύπτει από την υποχρεωτική ή εθελοντική παράδοση των υποπροϊόντων) και σε 3-4 εκατ. hl για την παραγωγή ξιδιού.

2.3. Εμπόριο

2.3.1. Εξαγωγές/εισαγωγές

Οι συνολικές εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν από 17,9 εκατ. hl το 2007 σε 22,8 εκατ. hl το 2011 (+ 27%). Η συνολική αξία των εξαγωγών οίνων της ΕΕ αυξήθηκε από 5,9 δισεκατ. ευρώ το 2007 σε 8,1 δισεκατ. ευρώ το 2011 (+ 36%).

Οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν σήμερα 15% της παραγωγής, συγκριτικά με λιγότερο από 10% το 2007. Ενώ οι εξαγωγές παρέμειναν σταθερές από το 2007 έως το 2009, σημαντικές αυξήσεις σημειώθηκαν το 2010 και το 2011. Οι κυριότεροι εξαγωγικοί προορισμοί το 2011 ήταν οι ΗΠΑ (23%), η Ρωσία (18%) και η Κίνα (10%). 65% όλων των οίνων που εξήχθησαν από την ΕΕ σε τρίτες χώρες ήταν εμφιαλωμένοι οίνοι, 24% οίνοι χύμα, και 10% αφρώδεις οίνοι.

Παράλληλα, οι συνολικές εισαγωγές της ΕΕ από τρίτες χώρες έχουν αυξηθεί από 12,9 εκατ. hl το 2007 σε 13,6 εκατ. hl το 2011 (+ 5%). Η συνολική αξία των εισαγωγών μη ενωσιακών οίνων μειώθηκε από 2,7 δισεκατ. ευρώ το 2007 σε 2,4 δισεκατ. ευρώ το 2011 (-12%).

Οι κυριότερες χώρες καταγωγής των εισαγωγών το 2011 ήταν η Αυστραλία (26%), η Χιλή και η Νότια Αφρική (20% η καθεμία) και οι ΗΠΑ (19%). Σημειώθηκε πολύ σημαντική μείωση στις μέσες τιμές εισαγωγής, ιδίως λόγω της μεταστροφής από τις εισαγωγές εμφιαλωμένων οίνων σε εισαγωγές οίνων χύμα: οι τελευταίες υπολογίζονται σε πάνω από 58% των συνολικών εισαγωγών το 2011, έναντι 45% το 2007, πράγμα το οποίο καθιστά τους οίνους χαμηλής και μεσαίας ποιότητας πολύ πιο ανταγωνιστικούς. Αυτή η τάση παρατηρήθηκε επίσης όσον αφορά το εμπόριο στο εσωτερικό της ΕΕ. Το 2011, οι εισαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Γερμανία αντιπροσώπευαν το 64% των συνολικών εισαγωγών της ΕΕ.

2.3.2. Εντός ΕΕ

Σχεδόν 33% των οίνων της ΕΕ αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι 15% των οίνων της ΕΕ εξάγονται, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το 50% περίπου των οίνων καταναλώνονται σε χώρες διαφορετικές από εκείνες στις οποίες έχουν παραχθεί. Αυτό δείχνει ότι η ισορροπία της αγοράς της ΕΕ εξαρτάται από την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Το εμπόριο στο εσωτερικό της ΕΕ έχει αυξηθεί, από 43 εκατ. hl το 2007 σε 49 εκατ. hl το 2011 (+ 14%). Σιγά σιγά οι εμφιαλωμένοι οίνοι άρχισαν να χάνουν έδαφος (από 52% το 2007

σε 49% το 2011), ενώ οι οίνοι χύμα κερδίζουν μερίδια της αγοράς (από 39% το 2007 σε 42% το 2011). Αυτό είναι σύμφωνο με την εξέλιξη των εισαγωγών από τρίτες χώρες. Η εμφιάλωση των οίνων στον προορισμό μειώνει σημαντικά τις τιμές και χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για χαμηλής και μέσης ποιότητας οίνων.

Το ποσό των συναλλαγών εντός της ΕΕ είναι σταθερό και ανέρχεται σε περίπου 8,8 δισεκατ. ευρώ.

2.3.3. Εμπορικό ισοζύγιο

Το εμπορικό ισοζύγιο οίνου της ΕΕ είναι θετικό και αυξήθηκε από 5 εκατ. hl το 2007 σε 9 εκατ. hl το 2011 (+ 80%) και, σε αξία, μπορεί να παρατηρηθεί αύξηση από 3,2 δισεκατ. ευρώ το 2007 σε 5,7 δισεκατ. ευρώ το 2011 (+ 76%).

Υπάρχει σημαντική αύξηση για εμφιαλωμένους μη αφρώδεις οίνους (από 4,7 εκατ. hl σε 9,3 εκατ. hl (+ 100%)) και αφρώδεις οίνους (από 1,2 εκατ. hl σε 2 εκατ. hl (+ 80%)), ενώ σημαντική μείωση σημειώθηκε για μη αφρώδεις οίνους χύμα (από -0,8 εκατ. hl σε -2,4 εκατ. hl (-200%)). Αυτό δείχνει ότι η ΕΕ είναι πολύ ανταγωνιστική για τους αφρώδεις και εμφιαλωμένους οίνους. Εντούτοις, οι οίνοι χύμα της ΕΕ χάνουν έδαφος έναντι των οίνων χύμα άλλων χωρών. Το μερίδιο των εξαγωγών οίνων χύμα μειώθηκε κατά την περίοδο αυτή.

Τα μερίδια αγοράς των οίνων της ΕΕ μειώνονται σε χώρες όπως οι ΗΠΑ και ο Καναδάς, αλλά αυξάνονται στην Κίνα και στη Ρωσία.

2.3.4. Αποθέματα και τιμές

Τα συνολικά αρχικά αποθέματα οίνου μειώθηκαν από 175 εκατ. hl το 2009-2010 σε 164 εκατ. hl το 2011-2012 (-6%). Το 2011-2012 τα αρχικά αποθέματα αντιπροσώπευαν περίπου το 100% της συνολικής παραγωγής. Η πρόσφατη αυτή μείωση είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι τα τρέχοντα αποθέματα της ΕΕ βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο από την αρχή της περιόδου 2004-2005.

Όσον αφορά τις τιμές για τους οίνους χύμα, υπάρχει σημαντική ανοδική τάση από τις αρχές της περιόδου 2010-2011 τόσο για τους λευκούς όσο και για τους ερυθρούς οίνους χύμα στα τρία κυριότερα κράτη μέλη παραγωγής. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι οι τιμές για τους ερυθρούς οίνους ποικίλλουν από 4,5 ευρώ/% vol./hl (στη Γαλλία οι υψηλότερες τιμές από το 2004) σε 3,5 ευρώ/% vol./hl (στην Ισπανία επίσης οι υψηλότερες τιμές από τα τέλη της δεκαετίας του '90). Για τους λευκούς οίνους, η διακύμανση είναι παρόμοια.

Ωστόσο, η μέση τιμή των αφρωδών οίνων μειώθηκε κατά την περίοδο αυτή.

Τα αποθέματα και οι τιμές αποτελούν σημαντικούς δείκτες για την ανάλυση της κατάστασης της σημερινής αμπελοοινικής αγοράς.

3. ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ

Το καθεστώς εκρίζωσης αποσκοπεί στην εξάλειψη από την αγορά των μη ανταγωνιστικών, χαμηλής ποιότητας οίνων που προορίζονται για επιδοτούμενες αποστάξεις. Το μέτρο αυτό είχε μεγάλη επιτυχία, εκριζώθηκε έκταση 161 164 εκταρίων με αποτέλεσμα ετήσια μείωση περίπου 10,5 εκατ. hl της οινοπαραγωγής της ΕΕ.

Το καθεστώς εκρίζωσης είχε ως στόχο τους οινοπαραγωγούς που αποφάσισαν να προβούν σε εκρίζωση των αμπελώνων τους στο σύνολό τους (92% των δικαιούχων) καθώς και τους παραγωγούς άνω των 55 ετών (75% των δικαιούχων). Στο τέλος της τριετούς περιόδου, 1024,62 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν για το μέτρο αυτό.

Αυτό το «έκτακτο» μέτρο θεωρείται ως επιτυχία, δεδομένου ότι βοήθησε τους μη ανταγωνιστικούς γεωργούς να εγκαταλείψουν την παραγωγή σταφυλιών και συνέβαλε στο να εξασφαλιστεί ισορροπία στην αμπελοοινική αγορά της ΕΕ και στο να καταστεί ο τομέας περισσότερο ανταγωνιστικός.

Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου (2008-2011) 111 364 εκτάρια εκριζώθηκαν χωρίς στήριξη.

4. ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Το βασικό στοιχείο της μεταρρύθμισης του 2008 ήταν η καθιέρωση των ΕΠΣ με ειδικά κονδύλια προϋπολογισμού για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αμπελοοινικού τομέα της ΕΕ. 18 κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τον προϋπολογισμό που τους είχε διατεθεί για να χρηματοδοτήσουν μέτρα που αφορούν τον αμπελοοινικό τομέα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, από έναν συγκεκριμένο κατάλογο επιλογών 11 μέτρων συνολικά. Τα ΕΠΣ διαρκούν 5 έτη και μπορούν να τροποποιηθούν δύο φορές ανά έτος με τη μεταφορά χρηματοδοτικών πόρων μεταξύ μέτρων ή με την τροποποίηση των μέτρων.

Τα ΕΠΣ έχουν εφαρμοστεί κατά τα πρώτα τρία έτη (2009-2011) χωρίς σημαντικά προβλήματα. Η εφαρμογή τους ήταν ομαλή, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη είχαν ήδη εξοικειωθεί με τις βασικές αρχές. Το συνολικό ποσοστό εκτέλεσης του προϋπολογισμού παρέμεινε υψηλό κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη δαπάνησαν 97% του συνολικού διαθέσιμου προϋπολογισμού, ύψους 2,8 δισεκατ. ευρώ. Το 42% των πόρων χρησιμοποιήθηκε για την αναδιάρθρωση και τη μετατροπή των αμπελώνων, 12% για την απόσταξη πόσιμης αλκοόλης, 10% για την απόσταξη των υποπροϊόντων οινοποίησης, 8,5% για την προώθηση των οίνων της ΕΕ σε τρίτες χώρες και 8,2% για τη χρήση του συμπυκνωμένου γλεύκους σταφυλιών από οινοποιεία. Το 7% των κονδυλίων μεταφέρθηκαν από τα κράτη μέλη από την εΚΟΑ στο ΚΕΕ και περίπου 6% χρησιμοποιήθηκαν για επενδύσεις.

Για τα υπόλοιπα δύο έτη (2012-2013), η σταδιακή κατάργηση ορισμένων μέτρων της αγοράς, όπως οι ενισχύσεις για την απόσταξη και για το συμπυκνωμένο γλεύκος σταφυλιών, θα πρέπει να οδηγήσει στην αύξηση της σημασίας ορισμένων άλλων μέτρων όπως: η προώθηση (από 8,5% σε 17% των συνολικών δαπανών), οι επενδύσεις (από 6% σε 15%), το ΚΕΕ (από 7% σε 13%) και η αναδιάρθρωση και μετατροπή – η τελευταία παραμένει το σημαντικότερο μέτρο (περίπου 40%).

Ενώ η συνολική αξιολόγηση του ΕΠΣ είναι πολύ θετική, ορισμένες διευκρινίσεις και βελτιώσεις πρέπει να εισαχθούν για ορισμένα μέτρα. Επιπλέον, πρέπει να καθοριστούν ειδικές διατάξεις για το ΕΠΣ της Κροατίας.

4.1. Μέτρο αναδιάρθρωσης και μετατροπής

Το μέτρο αναδιάρθρωσης και μετατροπής δεν ήταν μόνο το σημαντικότερο μέτρο αλλά έχει επίσης ενισχύσει το ρόλο του κατά τη διάρκεια των πρώτων τριών ετών: 1 153 δισεκατ. ευρώ

δαπανήθηκαν για την αναδιάρθρωση περίπου 50 000 εκταρίων ανά έτος κατά τα τρία πρώτα έτη, κυρίως στη Γαλλία, την Ισπανία και την Ιταλία. Εκτιμάται ότι περίπου 305 000 εκτάρια (10%) των ενωσιακών αμπελουργικών εκτάσεων θα αναδιαρθρωθούν κατά τα πρώτα πέντε έτη της μεταρρύθμισης. Το μέτρο αυτό είχε ελάχιστο αντίκτυπο για το δυναμικό παραγωγής σε επίπεδο ΕΕ σε ό,τι αφορά την αύξηση της απόδοσης, αλλά επιτρέπει ιδίως τη βελτίωση της ποιότητας, την προσαρμογή της παραγωγής στη ζήτηση της αγοράς και τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της ανάπτυξης της μηχανοποίησης καθώς και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών πρακτικών. Είναι απαραίτητο να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των οиноπαραγωγών της ΕΕ και του αμπελοοινικού τομέα της ΕΕ.

Η Επιτροπή εξετάζει τον καλύτερο ορισμό ορισμένων εργασιών, ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση των τεχνικών διαχείρισης των αμπελώνων και των «πράσινων» εργασιών, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και η εισαγωγή διατάξεων για την εξασφάλιση επαρκών κριτηρίων για τον υπολογισμό της πριμοδότησης. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της εκπόνησης κατευθυντήριων γραμμών.

4.2. Προώθηση του οίνου στις αγορές τρίτων χωρών

Η προώθηση σε αγορές τρίτων χωρών χρησιμοποιείται ευρέως στον αμπελοοινικό τομέα, στηρίζοντας την αύξηση των εξαγωγών οίνων με ΠΟΠ/ΠΓΕ κατά τα τελευταία έτη. Πρέπει να αναφερθεί, ωστόσο, ότι το μέτρο δεν υποστηρίζει δράσεις για οίνους χωρίς γεωγραφική ένδειξη, εκτός από τους μονοποικιλιακούς οίνους. Κατά τα τρία πρώτα χρόνια, δαπανήθηκαν 236 εκατ. ευρώ και με τη σταδιακή κατάργηση ορισμένων μέτρων αγοράς (απόσταξη πόσιμης αλκοόλης, απόσταξη κρίσης κ.λπ.), αναμένεται να αυξηθεί το τμήμα του προϋπολογισμού του 2012-2013 για τις δαπάνες αυτές. Το μέτρο χρησιμοποιείται για την προώθηση οίνων με ΠΟΠ/ΠΓΕ. Οι στοχευόμενες αγορές τρίτων χωρών είναι οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ιαπωνία και η Ελβετία. Το μέτρο αυτό αφορά επίσης τις νέες αναπτυσσόμενες αγορές όπως η Κίνα, η Βραζιλία και η Ινδία. Το μέτρο αφορά διάφορες ενέργειες, όπως «ενέργειες δημόσιων σχέσεων, προώθησης ή διαφήμισης», «εκστρατείες ενημέρωσης» και «συμμετοχή σε εκδηλώσεις, εμποροπανηγύρεις ή εκθέσεις». Ένα κύριο χαρακτηριστικό του μέτρου αυτού είναι ότι οι ιδιωτικές εταιρείες μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την επιδότηση και ότι τα εμπορικά σήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην εκστρατεία προώθησης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τον Σεπτέμβριο του 2010, η Επιτροπή, μετά από αίτημα των κρατών μελών, ενέκρινε τη δυνατότητα παράτασης της διάρκειας των ενεργειών προώθησης για έναν συγκεκριμένο δικαιούχο σε μια συγκεκριμένη τρίτη χώρα από τρία έως πέντε έτη. Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2011, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση για την εφαρμογή του μέτρου αυτού κατά την πρώτη διετία, το 2009 και το 2010.

Η Επιτροπή εξετάζει τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας του εν λόγω μέτρου, ιδίως όσον αφορά τους ελέγχους, τον ορισμό της προτεραιότητας που δίδεται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα συλλογικά εμπορικά σήματα και την επιλεξιμότητα ορισμένων δαπανών. Τέθηκε επίσης το θέμα της ανάγκης να εξασφαλιστεί ότι το μέτρο αυτό εφαρμόζεται στην πράξη σε «μονοποικιλιακούς οίνους» και σε οίνους χωρίς γεωγραφική ένδειξη καθώς και να εξεταστεί η συνοχή μεταξύ του εν λόγω μέτρου και των νέων οριζόντιων κανόνων προώθησης.

4.3. Επενδύσεις

Ο κύριος στόχος του μέτρου για τις επενδύσεις είναι η βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων. Συνολικά σχετικά χαμηλό ποσό 167 εκατ. ευρώ διατέθηκε κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών (108,4 εκατ. ευρώ για τη Γαλλία, 30,6 εκατ. ευρώ για τη Γερμανία και 14 εκατ. ευρώ για την Αυστρία). Τα επιλέξιμα μέτρα περιλαμβάνουν: την κατασκευή, την αγορά, συμπεριλαμβανομένης της μίσθωσης, ή τη βελτίωση ακίνητων περιουσιακών στοιχείων, την αγορά ή τη χρηματοδοτική μίσθωση νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική αξία του περιουσιακού στοιχείου και άλλες δαπάνες που συνδέονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Δεν είναι επιλέξιμες οι επενδύσεις για την απλή αντικατάσταση.

Παρά την επιτυχία του νέου αυτού μέτρου που θεσπίστηκε στον κανονισμό ΕΚΟΑ για τον αμπελοοινικό τομέα, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω διευκρίνιση των επιλέξιμων ενεργειών στο πλαίσιο του μέτρου. Τα προβλήματα οριοθέτησης με παρόμοιες ενέργειες στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης έχουν προκαλέσει καθυστερήσεις στην εφαρμογή του μέτρου αυτού ιδίως στην Ιταλία και την Ισπανία. Τα προβλήματα αυτά θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών.

4.4. Μεταφορά στο καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης

Η μεταφορά πόρων στο ΚΕΕ ανήλθε σε 16% των συνολικών πόρων το 2011, κυρίως λόγω της ισπανικής απόφασης για την αντιστάθμιση της κατάργησης του μέτρου απόσταξης πόσιμης αλκοόλης. Οι πόροι εφόσον μεταφέρονται από τα κράτη μέλη στο ΚΕΕ δεν μπορούν να διατίθενται εκ νέου σε πιστώσεις του αμπελοοινικού τομέα, δηλαδή μειώνονται αντίστοιχα τα κονδύλια που προορίζονται για τα εθνικά προγράμματα στήριξης των επομένων ετών. Συνολικά, 190 εκατ. ευρώ μεταβιβάστηκαν αμετάκλητα από την ΕΚΟΑ στο ΚΕΕ από το 2009 έως το 2011. Η Ισπανία έχει μεταφέρει 32,6% του προϋπολογισμού της στο ΚΕΕ. Το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν μεταφέρει το σύνολο των πόρων τους. Το μέτρο αυτό θα εξαλειφθεί από το ΕΠΣ. Πρόταση τροποποίησης της ΕΚΟΑ για το θέμα αυτό προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να αποφασίσουν το 2013 (για το έτος προϋπολογισμού 2015) για την οριστική μεταφορά μέρους ή του συνόλου των πιστώσεών τους στο ΚΕΕ.

4.5. Απόσταξη υποπροϊόντων

Η στήριξη χορηγείται στα αποστακτήρια για την απόσταξη των υποπροϊόντων της οινοποίησης (π.χ. στέμφυλα και οινολάσπες). Υποτίθεται ότι διασφαλίζεται η ποιότητα των οίνων αποφεύγοντας την υπερπίεση των σταφυλιών που απαγορεύεται από τη νομοθεσία της ΕΕ καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος. Η αλκοόλη που προκύπτει από το μέτρο αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για βιομηχανικούς ή ενεργειακούς σκοπούς, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού. Συνολικά 267 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν για την απόσταξη υποπροϊόντων κατά τη διάρκεια των τριών ετών, συγκεκριμένα από την Ισπανία 95,3 εκατ. ευρώ, τη Γαλλία 92,8 εκατ. ευρώ και την Ιταλία 66 εκατ. ευρώ.

- Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται μόνο σε πέντε κράτη μέλη και δεν υπάρχει τέτοια πολιτική σε άλλες χώρες οινοπαραγωγής. Συχνά παρουσιάζεται ως μέτρο σημαντικό για τα αποστακτήρια οίνου. Κατά συνέπεια, φαίνεται σκόπιμο να αξιολογηθεί κατά πόσο το μέτρο θα πρέπει να συνεχιστεί υπό τη σημερινή του μορφή ή κατά πόσο θα μπορούσε να αναπροσανατολιστεί ώστε να στηρίζει τα οινοποιεία ή τους

αμπελουργούς, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη μείωση των αγορών αλκοόλης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες περιφέρειες, κυρίως στη Γαλλία, διερευνούν δυνατότητες χρήσης των υποπροϊόντων με εναλλακτικούς τρόπους (π.χ. λιπασματοποίησης ή παραγωγής βιομεθανίου).

4.6. Άλλα μέτρα

Συνολικά 71,5 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν για την ασφάλιση της συγκομιδής κατά την περίοδο 2009-2011. Όσον αφορά τον πρώιμο τρύγο, 41,5 εκατ. ευρώ καταβλήθηκαν κατά την περίοδο αυτή και αφορούσαν 24 000 εκτάρια στην Ιταλία, τη Σλοβενία και την Κύπρο.

Η περιορισμένη επιτυχία του πρώιμου τρύγου οφείλεται στο γεγονός ότι η ολική καταστροφή ή η απομάκρυνση των σταφυλιών γίνεται όταν δεν έχουν ακόμη ωριμάσει, πράγμα το οποίο ενδέχεται να είναι επικίνδυνο για τους αμπελοκαλλιεργητές. Όσον αφορά την ασφάλιση της συγκομιδής, υπάρχουν ήδη παρόμοια εθνικά εργαλεία.

4.7. Σταδιακή κατάργηση ορισμένων μέτρων

Ο ρόλος αυτών των τριών μέτρων τα οποία λήγουν το 2012 (χρησιμοποίηση συμπυκνωμένου γλεύκους σταφυλιών, απόσταξη πόσιμης αλκοόλης και απόσταξη κρίσης) μειώθηκε σημαντικά. Η σταδιακή κατάργηση των εν λόγω επιδοτούμενων μέτρων μπορεί να θεωρηθεί πολύ επιτυχής, διότι δεν είχε αρνητικό αντίκτυπο στην ισορροπία του αμπελοοινικού τομέα.

Η απόσταξη κρίσης συνέχισε να χρησιμοποιείται ευρέως το 2009 κυρίως στη Γαλλία και στην Ιταλία, μειώθηκε το 2010 και το 2011 και καταργήθηκε το 2012.

5. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η νέα πολιτική για την ποιότητα άρχισε να ισχύει από την 1η Αυγούστου 2009 και αφορά τις ΠΟΠ, τις ΠΓΕ και τις ΠΕ. Όσον αφορά τις ΠΟΠ/ΠΓΕ, οι νέοι κανόνες είναι πλήρως ευθυγραμμισμένοι με τη συμφωνία TRIPS του ΠΟΕ και είναι συνεκτική με το καθεστώς των ΠΟΠ/ΠΓΕ για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα. Ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής αυτής κρίθηκε αναγκαίος για να εναρμονιστούν οι κανόνες της ΕΕ και να προσαρμοστούν τα αμπελοοινικά προϊόντα στη ζήτηση της αγοράς. Ο αμπελοοινικός τομέας είναι αρκετά ιδιαίτερος διότι ένα υψηλό ποσοστό της παραγωγής εντάσσεται στα συστήματα ΠΟΠ ή ΠΓΕ και η φήμη και η ποιότητα του οίνου πολύ συχνά συνδέονται με την περιοχή παραγωγής, ιδίως για τα κράτη μέλη οινοπαραγωγής. Η νέα πολιτική θα πρέπει να ενισχύσει την ενοποίηση των οίνων ποιότητας με ΠΟΠ και ΠΓΕ και την προστασία τους από παράνομη ιδιοποίηση στην Ευρώπη και σε τρίτες χώρες. Ένα από τα βασικά καθήκοντα της ΕΕ στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης ήταν να εδραιωθεί ο κατάλογος των προστατευόμενων οίνων της ΕΕ με ΠΟΠ και ΠΓΕ.

Η πολιτική ποιότητας δεν θα πρέπει να περιορίζεται στα ανωτέρω προϊόντα και θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τους οίνους με εμπορικό σήμα και τους μονοποικιλιακούς οίνους, δεδομένου ότι αυτοί αναγνωρίζονται από τους καταναλωτές ως προϊόντα ποιότητας.

5.1. Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη

Στις 31 Δεκεμβρίου 2011, τα κράτη μέλη διαβίβασαν στην Επιτροπή 1 561 προδιαγραφές προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ (1 122 ΠΟΠ και 439 ΠΓΕ), με σκοπό να εξεταστούν από τις υπηρεσίες

της Επιτροπής μέχρι τα τέλη του 2014. Αυτό αντιστοιχεί στις υφιστάμενες ονομασίες οίνων οι οποίες προστατεύονται από την Ένωση δυνάμει του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1493/1999⁵. Πρέπει να σημειωθεί ότι 143 ονομασίες οίνων, για τις οποίες δεν υποβλήθηκαν προδιαγραφές προϊόντων σε εύθετο χρόνο, έχασαν την προστασία στην Ένωση.

Από τον πρώτο έλεγχο των προδιαγραφών προϊόντων που παραλήφθηκαν προέκυψε ότι χρειάζονται αλλαγές στους περισσότερους από τους φακέλους ώστε να είναι σύμφωνοι με τους κανόνες της ΕΕ.

Με σκοπό την απλοποίηση και την ενίσχυση της νομοθεσίας της ΕΕ για τις ΠΟΠ/ΠΓΕ, καθώς και για τη μείωση του διοικητικού φόρτου:

- το μητρώο της ΕΕ για τις ΠΟΠ/ΠΓΕ θα μπορούσε να ανοιχτεί επίσης σε γεωγραφικές ενδείξεις τρίτων χωρών οι οποίες προστατεύονται στην Ένωση βάσει διεθνούς συμφωνίας στην οποία η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος·
- θα πρέπει να εναρμονιστούν οι κανόνες όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των ΠΟΠ/ΠΓΕ και τα προγενέστερα εμπορικά σήματα με τους οριζόντιους κανόνες με αναφορά στην καταληκτική ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 1996 της συμφωνίας TRIPS.

5.2. Προστατευόμενη παραδοσιακή ένδειξη

Οι παραδοσιακές ενδείξεις αποτελούν ιδιαιτερότητα του αμπελοοινικού τομέα, βάσει της οποίας ορισμένα ονόματα που παραδοσιακά συνδέονται με ορισμένους οίνους ΠΟΠ προστατεύονται.

359 παραδοσιακές ενδείξεις προστατεύονται στην ΕΕ: 100 παραδοσιακές ενδείξεις ως συνώνυμα των ΠΟΠ/ΠΓΕ (π.χ. «appellation d'origine contrôlée» στη Γαλλία· «Prädikatswein» στη Γερμανία ή «Vino de la Tierra» στην Ισπανία κ.λπ.) και 259 παραδοσιακές ενδείξεις ως ενδείξεις ποιότητας (π.χ. «reserva», «château», «tawny» κ.λπ.). Από την 1η Αυγούστου 2009, 22 νέες αιτήσεις έχουν παραληφθεί από την Επιτροπή· 7 από τα κράτη μέλη και 15 από τρίτες χώρες (2 από την Αργεντινή και 13 από τις ΗΠΑ).

Ωστόσο, επειδή οι παραδοσιακές ενδείξεις δεν αποτελούν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως οι ΠΟΠ/ΠΓΕ, και αφορούν κυρίως τα χαρακτηριστικά της επισήμανσης, θα πρέπει να επανεξεταστούν οι κανόνες για τις παραδοσιακές ενδείξεις, ιδίως όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της προστασίας και τους κανόνες ελέγχου.

6. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι διατάξεις επισήμανσης και παρουσίασης απλοποιήθηκαν και εναρμονίστηκαν σημαντικά για διάφορα αμπελοοινικά προϊόντα. Οι διατάξεις αυτές παρέχουν μεγαλύτερη ευελιξία για τον ενωσιακό αμπελοοινικό τομέα, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή οίνων χωρίς ΠΟΠ/ΠΓΕ που φέρουν το έτος συγκομιδής και τα ονόματα ποικιλιών αμπέλου («μονοποικιλιακοί οίνου»). Το 2011 η παραγωγή μονοποικιλιακών οίνων της ΕΕ αντιπροσώπευε 4,6 εκατ. hl (68% από την Ισπανία και 20% από τη Γαλλία), γεγονός που αποδεικνύει τη σημασία αυτής της αγοράς τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές. Ωστόσο, πολλά κράτη

⁵ ΕΕ L 179 της 14.7.1999, σ. 1.

μέλη διστάζουν να αναπτύξουν τους μονοποικιλιακούς οίνους τους, αποκλείοντας τις κυριότερες ποικιλίες προκειμένου να τις διατηρήσουν για τους οίνους ΠΟΠ. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι ο περιορισμός των ΗΠΑ όσον αφορά την αναφορά στην ετικέτα του έτους συγκομιδής έχει επίσης αντίκτυπο στις εξαγωγές των μονοποικιλιακών οίνων της ΕΕ στη σημαντική αυτή αγορά.

Για να ενισχυθεί αυτή η νέα αυτή αγορά, μια νέα κατηγορία αμπελοοινικού προϊόντος «μονοποικιλιακός οίνος» θα μπορούσε να προστεθεί στο παράρτημα ΧΙβ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007.

Όσον αφορά τις ενδείξεις της οινοποιήσιμης ποικιλίας αμπέλου στις ετικέτες των οίνων, η νομοθεσία της ΕΕ συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από έλλειψη συνοχής, ιδίως για τις οινοποιήσιμες ποικιλίες που συμπίπτουν με τις ΠΟΠ/ΠΓΕ της ΕΕ. Επιπλέον, δεν υπάρχουν επιστημονικά στοιχεία σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των οινοποιήσιμων ποικιλιών αμπέλου *Vitis* και *Vitis vinifera* (π.χ. ορισμένες ποικιλίες αμπέλου μπορούν να ταξινομηθούν ως *Vitis* ή *Vitis vinifera* ανάλογα με τα κράτη μέλη). Με σκοπό την ανταπόκριση σε αυτές τις ανησυχίες, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί η τροποποίηση των κανόνων που ισχύουν για τις οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου.

7. ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η τροποποίηση των κανόνων για τις οινολογικές πρακτικές ήταν μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της μεταρρύθμισης του αμπελοοινικού τομέα, με την παροχή ευελιξίας όσον αφορά την έγκριση νέων οινολογικών πρακτικών με στόχο να προσαρμοστεί ο τομέας της ΕΕ στις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και να επιτραπεί στους οίνους της ΕΕ να ανταγωνίζονται τους οίνους των τρίτων χωρών στην παγκόσμια αγορά.

Εξάλλου, για την τήρηση των διεθνών προτύπων στις οινολογικές πρακτικές που συνιστά ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου (ΟΙV) και την παροχή στους παραγωγούς της ΕΕ νέων δυνατοτήτων που διατίθενται σε παραγωγούς τρίτων χωρών, οι νέες οινολογικές πρακτικές έπρεπε να εγκρίνονται στην ΕΕ σύμφωνα με τους όρους χρησιμοποίησης που καθορίζονται από τον ΟΙV (χρησιμοποίηση ενζυματικών παρασκευασμάτων, αύξηση της οξύτητας με επεξεργασία με ηλεκτρική μέθοδο μεμβράνης, χρησιμοποίηση χιτοζάνης και χιτίνης-γλυκάνης, ανώτατο όριο περιεκτικότητας σε διοξείδιο του θείου ορισμένων ειδικών οίνων, αλλαγές στις απαιτήσεις του πυροκαρβονικού διμεθυλίου ή της διαύγασης για ορισμένους οίνους λικέρ)⁶.

Υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για αμπελοοινικά προϊόντα με μειωμένο αλκοολικό τίτλο και οι οινοπαραγωγοί της ΕΕ ενδιαφέρονται για τη νέα αυτή πιθανή κατάσταση της προσφοράς. Μέχρι σήμερα, ορισμένες νομοθεσίες των κρατών μελών (π.χ. της Αυστρίας, της Γερμανίας κ.λπ.) διέπουν τη χρήση των ονομασιών των εν λόγω προϊόντων. Προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν κατακερματισμός της αγοράς της ΕΕ, η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει μια ενιαία και ομοιόμορφη πολιτική προς τον σκοπό αυτό, με τη θέσπιση και την προώθηση νέων κατηγοριών αμπελοοινικών προϊόντων («οίνος από τον οποίο έχει αφαιρεθεί η αλκοόλη» και «οίνος από τον οποίο έχει αφαιρεθεί μερικώς η αλκοόλη»), σύμφωνα με τα πρόσφατα ψηφίσματα του ΟΙV για τους οίνους από τους οποίους έχει αφαιρεθεί η αλκοόλη.

⁶ ΕΕ L 19 της 21.1.2011, σ. 1.
ΕΕ L 103 της 13.4.2012, σ. 38.

Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης έχει δείξει, επίσης, ότι οι κανόνες της ΕΕ για τις οινολογικές πρακτικές θα πρέπει να είναι περισσότερο εναρμονισμένοι και απλοποιημένοι για να εξασφαλιστεί θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ ενωσιακών οινοπαραγωγών και διαφάνεια για τους καταναλωτές. Ειδικότερα,

- υπάρχουν ορισμένοι ελάχιστοι αποκτημένοι αλκοολικοί τίτλοι ανάλογα με τις κατηγορίες των αμπελοοινικών προϊόντων (π.χ. 4,5% vol. για τους οίνους με ΠΟΠ/ΠΓΕ, 6% vol. για τους αφρώδεις αρωματικούς οίνους ποιότητας, 7% vol. για τους ημιαφρώδεις οίνους κ.λπ), ενώ ο ΟΙV καθορίζει ενιαίο ελάχιστο αποκτημένο αλκοολικό τίτλο 8,5 % vol., επαρκώς ευέλικτο ώστε να μειώνεται σε 7 % vol.·
- η ίδια έλλειψη συνοχής ισχύει για τους ανώτατους ολικούς αλκοολικούς τίτλους ανάλογα με τις ζώνες (15% vol. στις ζώνες Α, 20% vol. στις ζώνες Γ και για ορισμένους οίνους με ΠΓΕ στη ζώνη Β και κανένα ανώτατο αλκοολικό τίτλο για τους οίνους με ΠΟΠ που παράγονται χωρίς εμπλουτισμό).

Τέλος, οι κανόνες σχετικά με την υπερπίεση των σταφυλιών, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου, καθώς και την ελάχιστη ποσότητα αλκοόλης που περιέχεται στα υποπροϊόντα (παράρτημα XVβ του ενιαίου κανονισμού ΚΟΑ) και την απόσταξη των υποπροϊόντων θα μπορούσαν να απλοποιηθούν.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μεταρρύθμιση του αμπελοοινικού τομέα του 2008 είχε ως στόχο αρχικά την «αύξηση της ανταγωνιστικότητας των οινοπαραγωγών της ΕΕ».

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η μεταρρύθμιση του αμπελοοινικού τομέα του 2008 εφαρμόστηκε με επιτυχία. Η κατάργηση των μέτρων παρέμβασης στην αγορά πραγματοποιήθηκε χωρίς μείζονες διαταραχές. Οι αμπελουργικές εκτάσεις της ΕΕ και η παραγωγή οίνου συνέχισαν την προσαρμογή στη ζήτηση κατά τα τελευταία έτη. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, η αγορά είναι αρκετά σταθερή, οι τιμές βελτιώθηκαν και παρά τη συνεχή μείωση της εσωτερικής κατανάλωσης, δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη διαρθρωτικού πλεονάσματος στον αμπελοοινικό τομέα. Το καθεστώς εκρίζωσης και τα ΕΠΣ έχουν υλοποιηθεί πλήρως. 161 164 εκτάρια αποτέλεσαν αντικείμενο εκρίζωσης και περίπου 305 000 εκτάρια έχουν αναδιαρθρωθεί με κονδύλια της ΕΕ. Άλλα σημαντικά μέτρα χρησιμοποιούνται ευρέως, όπως η προώθηση και οι επενδύσεις.

Οι τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες για τις συναλλαγές δείχνουν ότι οι εξαγωγές σε τρίτες χώρες αυξήθηκαν σημαντικά από το 2007 και ανέρχονται σήμερα σε πάνω από 22 εκατ. hl (8,1 δισεκατ. ευρώ - η μέση εξαγωγική τιμή ανά hl έχει αυξηθεί). Τους πρώτους μήνες του 2012 σημειώθηκε μια μικρή αύξηση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο το 2011. Ενώ η διείδυση σε νέες αγορές είναι εντυπωσιακή, τα μερίδια αγοράς σε άλλες αγορές του εξωτερικού και μάλιστα σε ορισμένα κράτη μέλη μειώνονται λόγω του ανταγωνισμού των οίνων από τρίτες χώρες.

Συμπερασματικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι η συνέχιση της μεταρρύθμισης του αμπελοοινικού τομέα θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα. Η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω πιθανές νομοθετικές βελτιώσεις με σκοπό την αποσαφήνιση και διευκρίνιση ορισμένων ειδικών ζητημάτων, ιδίως όσον αφορά το ΕΠΣ, την πολιτική ποιότητας, την επισήμανση και τις πρακτικές οινοποίησης.